

Grwp Cyswilt Cymunedol Parc Ynni Twyn Hywel – 2 Rhagfyr 2025

Presenoldeb:

- Catryn Newton (CN) – Cyfarwyddwr Buddsoddiad Cymunedol a Chyfathrebu, Bute Energy
- Eluned Lewis (EL) – Rheolwr Buddsoddi Cymunedol, Bute Energy
- Kadun Rees (KR) – Cydlynnydd Materion Allanol, Bute Energy
- Biba Chuta (BC) – Partner Symudedd Cymdeithasol, Bute Energy
- Charlotte Bishop (CB) – Cynghorwr Sir
- Alan Angel (AA) – Cynghorwr Sir
- John Taylor (JT) – Cynghorwr Sir
- Sean Morgan (SM) - Cynghorwr Sir
- John Taylor (JT) – Cynghorwr Sir
- Hywel Gronow (HG) - Cynghorwr Sir
- Kim Allen (KA) – Cyngor Cymuned Nelson
- Alison Palmer (AP) – Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddorol Gwent
- Matthew Tucker (MT) – Coleg y Cymoedd, Clwb Busnes Caerphilly, Clwb Busnes RCT
- Natalie Sargent (NS) – Ymddiriedolaeth Adfywio'r Meysydd Glo

1. Croeso a chyflwyniadau

Ymddiheiriadau: Colin Man, Dave Brunton, John Roberts, Judith Pritchard, Angela Caradog

Croesawodd Eluned a Catryn bawb i'r cyfarfod, a chynhaliwyd cyflwyniadau i bawb o amgylch y bwrdd.

2. Cytuno ar gofnodion y cyfarfod diwethaf

Cynigiodd y Cynghorydd Alan Angel gofnodion y GCC cyntaf fel rhai cywir ac eiliwyd hwy gan y Cynghorydd Sion Morgan, a derbyniwyd y cofnodion fel rhai cywir.

3. Diweddariad ar aelodaeth y GCC

Awgrymodd EL y byddai'n syniad da penderfynu ar ddiwrnod yn y mis sy'n gweithio bob chwarter ar gyfer cyfarfodydd parhaus sy'n osgoi dyddiadau cyfarfodydd sydd eisoes wedi'u sefydlu, ond ni chytunwyd ar hyn.

Nododd fod lle gwag i fynychwr o Gyngor Cymuned Dyffryn Aber ar y Grŵp Cymuned.

Cadarnhaodd fod Judith Pritchard wedi'i chadarnhau ar gyfer cynrychiolydd Cyngor Cymuned Gelli Gaer.

Nid yw Cyngor Cymuned Llanbradach a Phwllpant wedi anfon cynrychiolydd; anfonir nodyn atgoffa.

Trafodaeth ynghylch a ddylid cael tirfeddiannwr o'r tir comin neu gymdeithas y cominwyr i ymuno â'r aelodaeth. Cytunwyd i gysylltu â chymdeithas y cominwyr.

Nodwyd bod Angela Caradog yn gynghorydd tref dros Bontypridd – mae angen newid hyn ar sleidiau'r Cylch Gorchwyl.

Mae NS yn hapus i drafod gyda Grŵp Gweithredu Cwm y Mynydd os ydynt am ymuno â'r Grŵp Gweithredu Cymunedol.

Mae MT yn hapus i gynrychioli buddiannau chwaraeon ar y Grŵp Gweithredu Cymunedol.

Nododd NS y byddai'n dda cael pobl ifanc a Menter Iaith ar y grŵp. Cytunwyd i wahodd Lowri Jones o Fenter Iaith Sir Caerffili i'r cyfarfod nesaf.

4. Diweddariad o'r cyfarfod gyda phobl ifanc

Rhoddodd BC ddiweddariad o weithdy'r Grŵp Ieuenctid Cymunedol yn Senghenydd (gweler y nodiadau ynghlwm). Roedd yn gyfarfod llawn egni ac mae hi'n edrych i efelychu'r gweithdy gyda cholegau, Fforwm Ieuenctid Caerffili a grwpiau ieuenctid eraill. Nododd fod rhai o'r bobl ifanc â diddordeb mewn ymuno â'r Grŵp Ieuenctid Cymunedol.

Nododd NS y gallai fod yn anodd eu cael yma. O bosibl edrych ar gyfarfodydd hybrid. Hoffai CB enwebu cynghorydd ieuenctid i ymuno â'r Grŵp Ieuenctid Cymunedol. Gwahoddwyd CB i gadarnhau enw'r person ifanc hwn fel y gellir ei wahodd i'r cyfarfod nesaf.

Mae BC hefyd yn diweddarau'r Grŵp Ieuenctid Cymunedol ar Fwrdd Ieuenctid Bute newydd ei sefydlu o 8 o bobl yn dilyn Cynhadledd Ieuenctid Bute Energy gyntaf a gynhaliwyd ym mis Gorffennaf 2025 lle mynychodd 40 o bobl ifanc. Bydd y bwrdd yn cael ei uwchsgilio ar sgiliau proffesiynol, e.e. siarad cyhoeddus, ond bydd hefyd yn cael ei gefnogi i feithrin sgiliau y maent wedi'u nodi. Bob 2 flynedd, bydd Bute Energy yn cynnal Cynhadledd Ieuenctid sy'n cynnwys pobl ifanc ledled Cymru ac o hynny bydd yn adnewyddu aelodaeth ei Fwrdd Ieuenctid.

Nododd MT y byddai'n dda cael rhai aelodau bwrdd ieuenctid o ardal RCT/Caerffili. Dywedodd NS ei bod yn bwysig sicrhau bod lleisiau pobl ifanc o'r cymoedd yn cael eu clywed mewn fforymau a byrddau.

5. Diweddariad prosiect

Rhoddodd CN ddiweddariad ar amserlenni prosiect THEP

- Mae'r prosiect yn mynd trwy'r amodau rhyddhau.
- Mae'r tîm wedi bod yn gweithio gydag ymgynghorwyr Maes Awyr Caerdydd i gaffael offer radar.
- Mae'n debyg y bydd y Penderfyniad Buddsoddi Terfynol bellach ym mis Mawrth 2026, a rhagwelir y bydd y gwaith adeiladu'n dechrau yn fuan ar ôl hynny.
- Bydd y cyfnod adeiladu yn cymryd hyd at 18 mis a bydd Twyn Hywel yn edrych i gynhyrchu trydan o ddiwedd 2027.
- Gofynnodd KA a oedd swm y cyllid budd cymunedol wedi cynyddu. Cadarnhaodd CN fod y gronfa wedi codi ychydig wrth i fodelau tyrbîn newydd gael eu creu gydag allbwn MW uwch, ac ar hyn o bryd y tyrbînau sy'n cael eu hystyried yw peiriannau 6.7MW ar gyfer Twyn Hywel. Swm y Gronfa Buddsoddiadau Cymunedol yw £7,500 safonol fesul MW o gapasiti wedi'i osod, felly ar hyn o bryd mae'n debyg y bydd y swm blynyddol yn £704,000 y flwyddyn o Gronfa Buddsoddiadau Cymunedol.
- Mae CB wedi gofyn am gadarnhad unwaith y bydd y tyrbînau newydd wedi'u dewis.

- Gofynnodd KA a fyddai'r tyrbinau'n newydd – cadarnhaodd CN y bydd y tyrbinau'n newydd ac yn seiliedig ar y dechnoleg ddiweddaraf.
- Roedd CN yn obeithiol y byddai gan Bute gadarnhad ar bob contract mawr, gan gynnwys dewis tyrbinau, erbyn cyfarfod nesaf y CLG.

6. Egni Cymunedol

Amlinellodd CN ddull Bute Energy o ran perchnogaeth a rennir ac ynni cymunedol. Dull Bute Energy yw neilltuo 25% o'r Gronfa Ariannol Gyffredinol ar gyfer prosiectau ynni sy'n eiddo i'r gymuned. Bydd ymrwymadau a harbenigedd Gwerth Cymdeithasol yn cael eu defnyddio i gefnogi prosiectau cymunedol. Yna gellir rhoi'r prosiectau i gydweithfeydd, elusennau a grwpiau cymunedol y gellir eu defnyddio fel ased sy'n cynhyrchu incwm neu i ostwng biliau. Gweler y llyfryn Rhan-berchnogaeth ynghlwm wrth ddull Bute Energy.

Parhaodd EL drwy adrodd bod Bute Energy eisoes wedi defnyddio gwerth cymdeithasol gan ein contractwr Dulas i gynnal astudiaeth ddichonoldeb yn edrych ar gyfleoedd solar, gwynt bach a hydro yn lleol. Dosbarthwyd yr adroddiad hwn gyda'r agenda.

Ychwanegodd fod rhai aelodau o'r CLG wedi ymweld â'r Croeso i'n Coedwigoedd i weld y cynllun hydro yno a nododd rhai aelodau yr hoffent ymweld.

Mae SM wedi gofyn a allem gael Swyddog Lleihau Carbon o gynghorau RhCT a Chaerffili i ymuno â'r CLG i drafod prosiectau ynni cymunedol.

Awgrymodd EL gael cyfarfod penodol i adolygu'r astudiaeth ddichonoldeb yn fanylach a gwahodd partïon eraill sydd â diddordeb, e.e. Ynni Cymru ac eraill i fynychu fel y gellid trafod ffordd ymlaen.

Nododd AP fod Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus Gwent wedi gwneud rhywfaint o waith blaenorol a gallent gefnogi gyda phrosiectau ynni cymunedol.

Gofynnodd NS a yw'r adroddiad yn cwmpasu rhwydweithiau gwresogi lleol. Nododd EL mai dim ond ynni adnewyddadwy y mae'r adroddiad yn edrych arno. Nododd CN y bydd gan y panel lleol benderfyniad terfynol ar flaenoriaethau cronfeydd ac yn helpu i lunio lle gall Gwerth Cymdeithasol gyfrannu.

Nododd MT y cynlluniau gweithredu ynni lleol ar gyfer y ddau gyngor a sut y gall eu gwaith lywio prosiectau ynni cymunedol

Nododd CN y gellir cyfateb arian y Gronfa Gyfunol yn erbyn cronfeydd eraill

Nododd NS fod angen ased sy'n cynhyrchu incwm ar gymunedau

7. Diweddariad sefydlu CIO Cenedlaethol a Phanel Lleol

Rhoddodd EL ddiweddariad ar drefniant y CIO fel a ganlyn:

- Mae ymddiriedolwyr wedi cael eu recriwtio ar gyfer y CIO cenedlaethol, gyda'r dewisiadau'n cael eu cwblhau ac mae'n debyg y bydd cyhoeddiad o enwau'n cael ei wneud yn Ch1 2026.
- Mae angen cytuno ar y broses ar gyfer recriwtio a dethol y panel lleol.

Trafodaeth ynghylch a ddylid cynnal galwad agored neu enwebu unigolion ar gyfer penodi'r aelodau. Bydd 8-10 o bobl ar y panel. Cytunwyd y byddai Bute Energy yn dod â mwy o fanylion i'w trafod yng nghyfarfod nesaf y CLG.

Gofynnodd SM a fyddai'r CIO ar gyfer prosiectau Bute Energy yn unig. Nododd CN y gellid defnyddio'r CIO yn y dyfodol i weinyddu CBFs datblygwyr eraill.

8. Rhyddhau Cyllid Buddiannau Cymunedol yn Gynnar

Atgoffwyd y Grŵp Cymuned Cymunedol fod Bute Energy yn bwriadu rhyddhau 20% o Gyllid Budd Cymunedol y flwyddyn gyntaf ar adeg y gwaith adeiladu. Dylai blaenoriaethu'r cyllid hwn ystyried y cymunedau hynny yr effeithir arnynt fwyaf gan aflonyddwch adeiladu a thrafnidiaeth. Un syniad gan Bute Energy yw cynnal ymgyrch yn lleol i gael pobl i gynrychioli'r gwahanol themâu, lleoliadau a demograffeg.

- Nododd NS fod angen meithrin gallu o fewn y gronfa i sicrhau bod cymunedau'n gwneud cais am y gronfa.
- Mae Bute Energy yn gweithio gyda'r WCVA ar borth grantiau.
- Esboniodd KR sut mae Give My View yn cael ei ddefnyddio ar gyfer ymgynghoriadau a'i farchnata drwy gyfryngau cymdeithasol. Mae'n awgrymu gwneud arolwg THEP ar gyfer grwpiau cymunedol.
- Gofynnodd JT sut ydym ni'n mynd i ymgysylltu â'r rhai nad ydynt ar Facebook na Instagram? Awgrymodd EL y gallem gael iPads galw heibio wyneb yn wyneb o fewn y gymuned leol.
- Gofynnodd MT a oes cyfyngiadau ar y gronfa. Nododd CN mai bwriad Bute Energy yw gwneud y gronfa mor hygyrch â phosibl.

9. Unrhyw materion eraill

Gofynnodd SM a allem ni wneud y cyfarfodydd yn hybrid? Cytunodd y grŵp y gallai cyfarfodydd hybrid weithio ar gyfer y dyfodol.

Gofynnodd KA pam yr ydym wedi gofyn am ohirio'r amod ar gyfer danfoniadau AIL ar gyfer y cysylltiad? Bydd CN yn cymryd y cwestiwn i ffwrdd ac yn dod ag ymateb i'r cyfarfod nesaf.

10. Dyddiad a lleoliad y cyfarfod nesaf

Efallai y bydd modd cynnal y cyfarfod nesaf ar gampws y coleg yn Ystrad Mynach – bydd MT yn gwirio argaeledd.

Os nad yw'r coleg ar gael, byddwn yn cynnal y cyfarfod nesaf yn Llandbradach.

Bydd dyddiad y cyfarfod yn cael ei gadarnhau ar ôl cadarnhau argaeledd y lleoliadau uchod.

Sesiwn yn cau.

Camau gweithredu o'r cyfarfod

- EL ychwanegu Angela Caradog at enwau'r mynychwyr yn y munudau olaf.
- EL newid Cyngor Tref i Gyngor Cymuned ar y Cylch Gorchwyl (ToR).
- EL newid rhoi Angela Caradog yn gynghorydd tref dros Bontypridd ar y ToR.
- EL gwirio pwy ddylai gael ei gynrychioli o United Welsh.
- EL gwirio gyda Colin Mann, a fydd yn cynrychioli Cyngor Sir Llanbradach a Phwllpant.
- EL gofyn i gymdeithas y bobl gyffredin ymuno â'r grŵp.
- EL anfon sleidiau'r fforwm ieuencid at yr aelodau gyda'r nodiadau.
- EL cysylltu â thimau LEAP RhCT a Chaerffili.

- EL gwirio pa borth grantiau fydd yn cael ei ddefnyddio a rhannu manylion hynny gyda'r CLG a/neu drwy Fforwm Cyllidwyr Cymru.
- BCynnal sesiwn ieuenctid rithwir ar Gronfa Buddiannau Cymunedol o ardal THEP.
- CN i gael ymateb i gwestiwn KA ynghylch pam rydym wedi gofyn am ohirio'r amod ar gyfer danfoniadau AIL ar gyfer y cysylltiad?
- MT yn gwirio argaeledd gyda Choleg y Cymoedd ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol.
- Mae NS yn gofyn i GGLI Cwm y Mynydd a ydynt am ymuno â'r GCC.